ข้อมูลประกอบการดำเนินงาน ตามระบบ MRCF ปี ๒๕๕๙

“การส่งเสริมปลูกแตงแคนตาลูป พืชทางเลือกแทนการทำนา”

ตำบลหนองปลิง อำเภอนครหลวง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จัดทำโดย สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง

ระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ “ระบบ MRCF”
ตำบลหนองปลิง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระบบ MRCF

ตามนโยบายกรมส่งเสริมการเกษตรใน ปี ๒๕๕๗ มุ่งเน้นการทำงานโดยใช้หลักวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ความเป็นเหตุ เป็นผลในการกำหนดรูปแบบและทิศทางการทำงานให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจน มุ่งเน้นการใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เข้ามามีบทบาทการอ้างอิงเชิงวิทยาศาสตร์ในการประกอบการตัดสินใจ เพื่อสร้างความชัดเจน สามารถตอบสนองปัญหาและแก้ไขได้อย่างถูกต้องและแม่นยำมากยิ่งขึ้น โดยยึดหลักการใช้

M R C F system ในที่นี้หมายถึง

M = Mapping หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเตรียมเข้าทำงานในพื้นที่ โดยเน้นการใช้ข้อมูลแผนที่

R = Remote Sensing หมายถึง การประสานงานและให้บริการเกษตรกรด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูลระยะไกล

C = Community Participation หมายถึง ใช้วิธีการจัดเวทีชุมชนในการทำงานและร่วมดำเนินการกับเกษตรกร ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแบบมีส่วนร่วม

F = Specific Field Service หมายถึง การเข้าทำงานในพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ตรงจุดและยั่งยืน

สิ่งที่คาดหวัง ในการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่นั้น มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เห็นบทบาท ตัวตนและอัตลักษณ์ของนักส่งเสริมการเกษตรอย่างชัดเจนในฐานะของ “ผู้จัดการการเกษตรในพื้นที่” ผู้นำการเปลี่ยนแปลง “การเปลี่ยนแปลงสู่สิ่งที่ดีที่สุด หรือ Change to the Best” บนพื้นฐานข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์และระบบการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อมูลพื้นฐาน

ที่ตั้ง อาณาเขต และการปกครอง

๔.๑ สภาพทั่วไป

ตำบลหนองปลิง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอนครหลวง ภูมิประเทศเป็นที่ราบแต่ไม่สม่ำเสมอ ตอนกลางของตำบลจะเป็นที่ลุ่ม

บริเวณกว้าง เหมือนกับเคยเป็นบึงมาก่อน ส่วนบริเวณทางตะวันออกและทางใต้จะเป็นที่ค่อนข้างดอน ไม่มีแม่น้ำแต่มีลำรางธรรมชาติผ่านตอนกลางที่เป็นที่ลุ่ม ตอนนี้ได้กลายเป็นคลองส่งน้ำของชลประทานไปแล้ว

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านชุ้ง อำเภอนครหลวง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ่อโพง อำเภอนครหลวงและตำบลข้าวเม่า อำเภออุทัย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลพระแก้ว อำเภอภาชี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลปากจั่น ตำบลคลองสะแก อำเภอนครหลวง

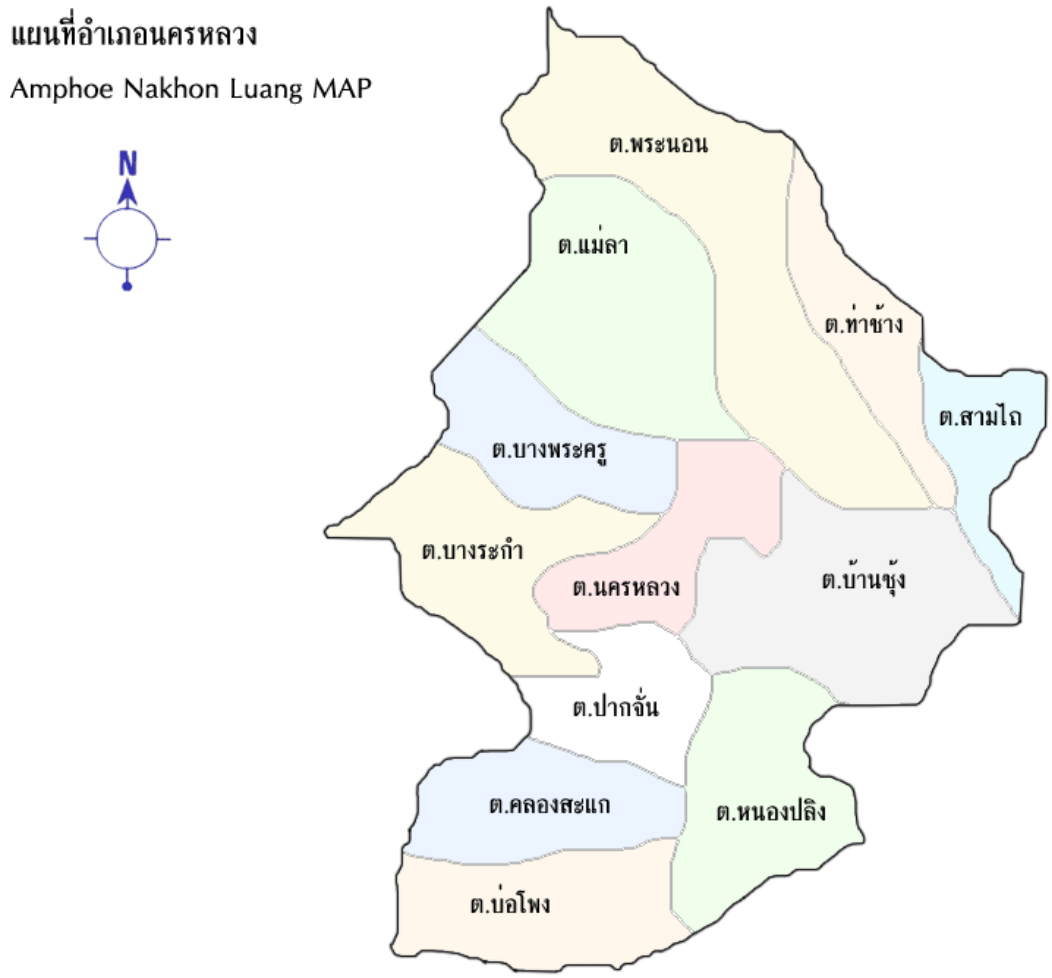

การแบ่งเขตการปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น ๕ หมู่บ้าน ดังนี้
หมู่ที่ ๑ ชื่อหมู่บ้าน บ้านมาบพระจันทร์
หมู่ที่ ๒ ชื่อหมู่บ้าน บ้านดอนกลาง
หมู่ที่ ๓ ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองโคก
หมู่ที่ ๔ ชื่อหมู่บ้าน บ้านสระขุด
หมู่ที่ ๕ ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองปลิง

สภาพดิน

กลุ่มชุดดินที่ ๑

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นดินเหนียวจัด หน้าดินแตกระแหงเป็นร่องเล็กในฤดูร้อน สีดินส่วนมากเป็นสีดำหรือสีเทาแก่ ตลอดชั้นดินอาจ
มีจุดประสีน้ำตาลหรือสีเหลืองปะปนอยู่บ้างในดินชั้นบน ส่วนดินชั้นล่างมักจะมีก้อนปูนปะปน เกิดจากต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำบริเวณเทือกเขาหินปูน หรือ
หินภูเขาไฟ สภาพพื้นที่พบ ตามที่ราบลุ่มตั้งแต่ที่ราบน้ำท่วม ถึงตะพักลำน้ำระดับต่ำ มีน้ำแช่ขังในฤดูฝนลึก ๓๐ - ๔๐ ซม. นาน ๓ - ๔ เดือน ดินลึก มีความอุดมสมบูรณ์ ตามธรรมชาติ ปานกลางถึงสูง pH ๖.๕-๘.๐ ได้แก่ ชุดดินช่องแค ท่าเรือ โคกกระเทียม บ้านหมี่ ลพบุรี-ทำนาบุรีรัมย์-ทำนา บางเลน บ้านโพด และวัฒนา

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินเหนียวจัด การไถพรวนลำบาก ดินแห้งจะแตกระแหงเป็นร่องลึก ทำให้น้ำซึมหาย ได้ง่ายเมื่อฝนทิ้งช่วงนานกว่าปกติ ในช่วงฤดูฝนมีน้ำแช่ขัง

ความเหมาะสมสำหรับปลูกพืช : พื้นที่มีศักยภาพเหมาะสมทำนา ในฤดูฝนมีน้ำขัง ๓-๔ เดือน แต่สามารถปลูกพืชไร่ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วเขียว และผักต่าง ๆ ก่อนและหลังการปลูกข้าว ถ้ามีน้ำชลประทาน หรือแหล่งน้ำธรรมชาติ

การจัดการกลุ่มชุดดิน ๑

-ปลูกข้าวหรือทำนา เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน โดยการไถกลบตอซัง หลังการเก็บเกี่ยวข้าว
การปลูกพืชตระกูลถั่ว ในช่วงหลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วหมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสน โสนอัฟริกัน ถั่วต่าง ๆ อัตราไร่ละ ๕ กก./ไร่ หว่านทั่วแปลงแล้วไถกลบต้นลงดินก่อน ปลูกข้าว ๒-๓ เดือน การใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มความ อุดม สมบูรณ์ กรณีใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ย
หมักหรือปุ๋ยคอกให้ใช้อัตรา ๒-๓ ตัน/ไร่ ถ้าเป็นปุ๋ยเคมีสำหรับพันธุ์ข้าวไวแสง เช่น ขาวปากหม้อ ๑๔๘ ขาวตาแห้ง ๑๗ ปทุมธานี ๖๐ ให้ใช้ปุ๋ยครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือสูตร ๑๘-๒๒-๐ อัตรา ๒๕-๓๐ กก./ไร่ ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย ๕-๑๐ กก./ไร่ หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต ๑๐-๒๐ กก./ไร่ ถ้าเป็นพันธุ์ข้าว
ไม่ไวแสง เช่น กข. ๑-๕ กข.๗ กข.๙ สุพรรณบุรี ๖๐ ให้ใช้ปุ๋ยครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือสูตร ๑๘-๒๒-๐ อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย ๑๐-๑๕ กก./ไร่ หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต ๒๐-๓๐ กก./ไร่

-ปลูกพืชไร่ กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าว หรือปลูกฤดูแล้ง พืชไร่ที่จะปลูกควรมีอายุไม่เกิน ๑๒๐ วัน ให้ยกร่องสูง ๒๐-๓๐ ซม. และมีร่องระบาย น้ำรอบแปลง หรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ ซม. ลึก ๒๐-๓๐ ซม. ทำให้ดินร่วนซุยด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา๑-๒ ตัน/ไร่ ไถคลุก-เคล้ากับดินและตากดินให้แห้ง ๒๐-๓๐ วัน ก่อนที่จะย่อยดิน กรณีเปลี่ยนสภาพพื้นที่จากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูก เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน ภายในพื้นที่ยกร่องปลูกแบบถาวร โดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อย โดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ ซม. และกว้าง ๑.๕ - ๒.๐ เมตร เพื่อช่วยระบายน้ำบนสันร่องและเพื่อสะดวกในการเข้าไปดูแลกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยการใช้ปุ๋ย เคมี เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ใช้สูตร ๐-๔๖-๐ หรือ สูตร๐-๔๐-๐ อัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ โดยโรยปุ๋ยก้นร่องหรือหว่านปุ๋ยที่แปลงพรวนดินกลบปุ๋ยก่อนปลูก

-อ้อย ใช้สูตร ๑๖-๘-๘ อัตรา ๗๐-๙๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๒๐-๑๐-๑๐ อัตรา ๕๐ กก./ไร่ สำหรับอ้อยปลูกใส่ครั้งเดียว พรวนกลบ เมื่ออ้อยอายุ๖๐-๙๐ วัน ส่วนอ้อยตอ ใช้สูตร ๑๐-๕-๕ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่ ใส่ครั้งเดียว โรยข้างแถวแล้ว พรวนดินกลบ สำหรับปุ๋ยที่ใส่เพื่อแต่งตอ ใช้สูตร ๑๕-๑๐-๑๐ อัตรา ๑๐๐ กก./ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใส่หลังแต่งกอ และครั้งที่สองใส่หลังครั้งแรก ๔๐-๖๐ วัน

-มะม่วง (ให้ผลแล้ว) ใช้ปุ๋ยสูตร ๒๐-๑๐-๑๐ อัตรา ๑.๕-๓.๐ กก./ต้น/ปี แบ่งใส่ ๓ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ หลังเก็บเกี่ยวผล ผลิต ครั้งที่ ๒
หลังตัดแต่งกิ่ง ครั้งที่ ๓ ใส่ช่วงหลังติดผลแล้ว ส้ม (ที่ตกผลแล้ว) ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒.๐ กก./ต้น/ปี แบ่งใส่ ๓ ครั้ง

-ขนุน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒.๐ กก./ต้น/ปี โรยปุ๋ยรอบโคนต้นรัศมีพุ่มใบ พรวนดิน พูนโคน กลบปุ๋ยต้นฤดูฝน

<u>กลุ่มชุดดินที่ ๒f</u>

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีเทาหรือเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา จุดประสีน้ำตาลและสีเหลืองหรือสีแดง พบตามที่ราบลุ่มภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ มีน้ำแช่ขังลึก ๒๐-๕๐ ซม. นาน ๓-๕ เดือน ถ้าเป็นดินที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลจะพบสารจาโรไซต์สีเหลืองฝางในระดับความลึกเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๔.๕-๕.๕ ได้แก่ ชุดดินอยุธยา บางเขน บางน้ำเปรี้ยว ท่าขวาง ชุมแสง บางปะอินและมหาโพธิ์

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ปฏิกิริยาดินค่อนข้างเป็นกรดจัด ฤดูฝนน้ำขังนาน ๓-๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เนื่องจากสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงราบลุ่มเนื้อดินเป็นดิน เหนียว การระบายน้ำเลว ในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำขังอยู่ที่ผิวดินระหว่าง ๔-๖ เดือน จึงมีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนาในช่วงฤดูฝน แต่สามารถ ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือพืชอื่นที่มีอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง
สำหรับในบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำ ชลประทานเข้าถึงหรือแหล่งน้ำ ธรรมชาติ ถ้าใช้ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล หรือปลูกพืชไร่และพืชผักตลอดทั้งปีจะต้องทำคันดินล้อมรอบพื้นที่เพาะปลูกและยก ร่องปลูกเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

<u>การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๒</u>

-ปลูกข้าวหรือทำนา เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน โดยการปลูกพืชบำรุงดินปฏิบัติเหมือนกลุ่มชุดดินที่ ๑ แก้ไขเนื้อดินเหนียว และมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ ด้วยปุ๋ยอินทรีย์ เช่นปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือใช้วัสดุปรับปรุงดินอย่างอื่น เช่น ขี้เลื่อย แกลบ กากน้ำตาล เป็นต้น ไถคลุกเคล้า และกลบลงในดิน ใส่ปูนมาร์ล หินปูนบด หรือหินปูนฝุ่นเลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง อัตรา ๐.๕-๑.๐ ตัน/ไร่ ไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ปล่อยน้ำแช่ประมาณ ๑๐ วัน แล้วระบายน้ำออกแล้วค่อยขังน้ำใหม่ เพื่อทำเทือกและรอปักดำ หรือใช้น้ำล้างความเป็นกรดของดิน ประมาณ ๔-๕ ครั้ง ปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ ที่ใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕-๔๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยยูเรีย ๕-๑๐ กก./ไร่ ใส่เมื่อข้าวตั้งท้อง พันธุ์ข้าวที่แนะนำ เช่น ขาวตาหยก ไข่มุก สีรวง ลูกเหลือง ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ กข ๗ กข ๑๓ สุพรรณบุรี ๙๐ เล็บมือนาง

-ปลูกพืชไร่ กรณีปลูกในช่วงฤดูแล้งหรือหลังเก็บเกี่ยวข้าวให้ยกร่องปลูกสูง ๑๐-๒๐ ซม. ทำร่องภายในแปลงห่างกันประมาณ ๘-๑๒ เมตรและร่อง ๔๐-๕๐ ซม. ลึก ๒๐-๓๐ ซม. เพื่อช่วยระบายน้ำใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕ - ๒.๐ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชตระกูลถั่วไถกลบไปในดิน ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนในรูปต่าง ๆ เป็นปูนขาว ปูนมาร์ล อื่น ๆ ที่หาได้ง่าย ใช้อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลง ไถคลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช กรณีเปลี่ยนพื้นที่นาเป็นพืชที่ทำไร่แบบถาวร ให้สร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูก ภายในพื้นที่ยกร่องปลูกแบบถาวร สันร่องปลูกกว้าง ๖-๘ เมตร คูกว้าง ๑.๕ เมตร ลึก ๑ เมตร บนร่องยกแปลงย่อยสูง ๑๐-๒๐ ซม. กว้าง ๑.๕ - ๒.๐ เมตร

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น ข้าวโพดหวาน ใช้ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๒๐ หรือสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละเท่า ๆ กัน คือรองก้นหลุมก่อนปลูก และเมื่ออายุ ๒๕ วันและใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๑๐ กก./ไร่ โรยข้างแถวข้าวโพด พูนดินกลบโคน เมื่ออายุ ๒๕-๓๐ วัน
-ถั่วเขียว ถั่วลิสง ใช้สูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละ เท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่รองพื้นและเมื่อต้นถั่วอายุ ๒๐-๒๕ วันโรยปุ๋ยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ ควรคลุกไรโซเบียมก่อนปลูก

-อ้อย สำหรับอ้อยเริ่มปลูกใช้สูตร ๑๖-๘-๘ หรือ ๑๖-๖-๖ อัตรา ๗๐-๙๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๑๘-๖-๖ หรือสูตร ๑๘-๘-๘ อัตรา ๖๕-๕๘ กก./ไร่แบ่งใส่ ๒ ครั้ง สำหรับอ้อยใช้สูตร ๑๔-๑๔-๑๔ หรือสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่ ร่วมกับสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่แบ่งใส่ ๒ ครั้ง โรยข้างแถวแล้วพรวนดิน

-มะม่วง ส้มเขียวหวาน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น เมื่อต้นอายุ ๑-๒ ปี และใช้อัตรา ๑.๕-๓ กก./ต้น เมื่อต้นอายุ ๓-๖ ปี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง/ปี

-มะพร้าว ใช้สูตรและอัตราดังต่อไปนี้ อายุ ๑ ปี ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรอื่นสูตรที่มีธาตุอาหารเท่าหรือใกล้เคียงกัน อัตรา ๑ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง/ปี อายุ ๒ ปี ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง/ปี อายุ ๓-๔ ปี ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง/ปี อายุ ๕ ปี ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒.๕ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง/ปี อายุ ๖ ปีขึ้นไป ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๓ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง/ปี

-ส้มโอ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ ๒ ครั้ง/ปี ดังนี้ อายุ ๑ ปี ใช้อัตรา ๑ กก./ต้น อายุ ๒ ปี ใช้อัตรา ๒ กก./ต้น อายุ ๓ ปี ใช้อัตรา ๓ กก./ต้น อายุ ๕ ปี ใช้อัตรา ๕ กก./ต้น

<u>กลุ่มชุดดินที่ ๔f</u>

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลหรือสีเทาปนสีเขียวมะกอกมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ อาจพบก้อนปูน ก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสในชั้นดินล่าง การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว พบตามที่ราบเรียบหรือที่ราบลุ่มระหว่างคันดินริมลำน้ำ กับลานตะพักลำน้ำค่อนข้างใหม่ น้ำแช่ขัง ในฤดูฝนลึก ๓๐ - ๕๐ ซม. นาน ๔-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๕.๕-๖.๕ ถ้าหากดินมีก้อนปูนปะปนอยู่ pH จะเป็น๗.๐-๘.๐ ได้แก่ ชุดดินชัยนาท ราชบุรี ท่าพล และสระบุรี,บางมูลนาค ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งยกร่องเพื่อปลูกพืชผักหรือไม้ผล ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ในฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔ - ๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : สภาพพื้นที่ราบลุ่มมีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบ ดินมีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังที่ผิวดินเป็นระยะเวลา ๔-๕ เดือน เนื้อดินเป็นดินเหนียวเก็บกักน้ำได้ดี จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการทำนามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น อย่างไรก็ตามหลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือในช่วงฤดูแล้งกลุ่มชุดดินนี้ สามารถใช้ในการปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกได้และดินกลุ่มนี้พบบริเวณที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำสายสำคัญจึงสามารถที่จะนำน้ำจากแม่น้ำดังกล่าวมาใช้เสริมในการปลูกพืชได้และได้มีการปฏิบัติกันอย่างกว้าง ขวางในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

<u>การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๔</u>

ปลูกข้าวหรือทำนา เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดินปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๓ การใช้ปุ๋ยเคมีใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ สูตร ๒๐-๒๐-๐ หรือ สูตร ๑๘-๒๐-๐ สูตรใดสูตรหนึ่ง อัตรา ๒๐ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสงและอัตรา ๓๕ กก./ไร่ สำหรับข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง ใส่ก่อนปักดำ ๑ วัน หรือใส่วันปักดำแล้วคราดดินกลบ ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าด้วยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๑๕ กก./ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๖ กก./ไร่ สำหรับข้าวไวต่อช่วงแสง ถ้าเป็นข้าวไม่ไวต่อช่วงแสงให้ใส่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตอัตรา ๑๓ กก./ไร่ ให้ใส่ก่อนระยะข้าวออกดอกประมาณ ๓๐ วัน หรือหลังปักดำแล้ว ๓๐-๔๕ วัน โดยหว่านให้ทั่วแปลง พันธุ์ข้าวที่แนะนำ เช่น ขาวตาหยก ไข่มุก รวงยาว สีรวง ลูกเหลือง เหลืองประทิว ๑๒๓ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕

กข ๗ กข. ๑๓ กข ๒๓ สุพรรณบุรี ๙๐ ปลูกพืชไร่ กรณีปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้งหรือหลังเก็บเกี่ยวข้าว เตรียมพื้นที่เพาะปลูก ให้ทำร่องระบายน้ำรอบกระทงนาและทำร่องภายในกระทงนา ห่างกันประมาณ ๑๐-๑๕ เมตร ร่องกว้าง ๔๐-๕๐ ซม. ลึก ๒๐-๓๐ ซม. เพื่อช่วยระบายน้ำหรือให้น้ำดูแลพืชปลูก กรณีเปลี่ยนสภาพพื้นที่จากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ กลุ่มชุดดินที่ ๑ การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น พืชตระกูลถั่ว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๔๖-๐ อัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ใส่รองก้นร่องปลูก หรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ เมื่อถั่วอายุได้ ๒๐-๒๕ วัน

-ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๒๓-๒๓-๐ อัตรา ๓๕-๔๕ กก./ไร่ โรยทั้งแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพด ข้าวฟ่าง อายุ ๒๐-๒๕ วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ โดยใส่รองก้นหลุม ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๑๕ กก./ไร่ โรยสองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพดหรือข้าวฟ่าง อายุ ๒๐-๒๕ วัน

-มะละกอ พันธุ์ที่แนะนำได้แก่ โก้โก แขกดำ จำปาดะ สายน้ำผึ้ง ฮาวาย มาเลเซีย ใช้สูตร ๑๔-๑๒-๑๒ หรือ ๒๐-๑๕-๑๕ ควรใส่หลังจากย้ายปลูก ๒-๓ อาทิตย์ ถึงมะละกออายุได้ ๑ ปี ใส่ปุ๋ย ๑ กก./ต้น/ปี หลังจากอายุได้ ๑ ปีขึ้นไป ใส่ประมาณ ๑-๑.๕ กก./ต้น/ปี

-ฝรั่ง พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์เวียดนาม พันธุ์ทูลเกล้า กลมสาลี การใส่ปุ๋ย สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตราประมาณ ๑ กก./ต้น/ปี ควบคู่ไปกับการใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑๐ กก./ต้น

-กล้วยหอม พันธุ์ที่แนะนำได้แก่ กล้วยหอมทอง ใส่ปุ๋ยคอกหรือใส่ปุ๋ยหมัก เมื่ออายุได้ ๑ สัปดาห์ ๑ เดือน และ ๒ เดือน ตามลำดับครั้งละประมาณ๕ กก./ต้น ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง เมื่ออายุ ๓ เดือน และ ๕ เดือน

-พืชที่เหมาะสมกับชุดดิน ข้าว, ข้าวโพด, ฝ้าย, มะม่วง, มะละกอ, ฝรั่ง, ข้าวฟ่าง, ถั่ว

การคมนาคม

การคมนาคมของตำบลหนองปลิง สามารถเดินทางได้ โดยวิธีทางรถยนต์ สำหรับการเดินทางภายในตัวตำบล จะใช้ถนนคอนกรีตขนาดเล็ก เดินทาง ไปได้ทุกหมู่บ้าน แต่ไม่ค่อยสะดวกเมื่อรถสวนทางกัน เพราะถนนแคบและมีความคดเป็นช่วง ๆ

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่มีความสำคัญทั้งอดีตและปัจจุบัน คือ แม่น้ำป่าสัก ทั้งด้านอุปโภค บริโภค และการคมนาคม การเพาะปลูกในตำบลหนองปลิง ไม่ใช้น้ำจากแม่น้ำโดยตรง คือ ใช้น้ำชลประทาน แต่ชลประทานก็นำน้ำจากแม่น้ำป่าสักไปเป็นน้ำต้นทุน ส่งไปตามคลองชลประทานครอบคลุมทั่วทั้งตำบล ในหน้าแล้ง อาจมีปัญหาบ้างเพราะปริมาณน้ำไม่เพียงพอ

การบริหารจัดการงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองปลิง ซึ่งส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ เนื่องจากพื้นที่ทางการเกษตรอาศัยน้ำจากระบบน้ำชลประทานเป็นหลักแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการทำนาได ส่งผลให้เกษตรกรขาดรายได้ในการจุนเจือครอบครัว

การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน

๑. เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง

๒. ปัญหาการประกอบอาชีพ

๓. ปัญหาการขาดรายได้จุนเจือครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ปัจจัยที่สำคัญในการปลูกข้าว คือ น้ำ เนื่องจากเกษตรกรตำบลหนองปลิง ประกอบอาชีพทำนากันเป็นส่วนใหญ่

ปัญหาที่สำคัญที่พบ คือ เกษตรกรอาศัยน้ำจากระบบชลประทานเป็นหลัก แหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ไม่เพียงพอที่จะนำมาประกอบอาชีพการทำนาได้

การปัญหาที่เหมาะสม คือ การปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย พืชทางเลือกแทนการทำนา

การจัดการด้านการสื่อสารและบริการ

๑. ความพร้อมด้านบุคลากร และพื้นที่ในการเพาะปลูก โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ประสานงาน

๒. ช่องทางการสื่อสาร ที่สามารถติดต่อกันได้อย่างสะดวกในปัจจุบันคือ โทรศัพท์ Line การจัดเวทีชุมชน หอกระจายข่าว จุดสาธิต และผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

๓. การประเมินด้านการสื่อสารและให้บริการ เกษตรกรสามารถแสดงความคิดเห็นและส่งไว้ได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง

การให้บริการในพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจง

๑. กำหนดเป้าหมาย

การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อส่งเสริมการปลูกแตงแคนตาลูป พืชทางเลือกแทนการทำนา ในพื้นที่ตำบลหนองปลิง จำนวน ๑๕ ราย

๒. การมีแผนให้บริการเป็นเฉพาะเจาะจง

แผนการให้มีการประชุมกลุ่มเดือนละ ๑ ครั้ง และติดตามกลุ่มเกษตรกรเป็นประจำอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง

๓. การให้การสนับสนุนในจุดบริการ

- โครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลหนองปลิง
- โครงการตามแผนพัฒนาการเกษตรที่ได้เสนอของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล

๔. การประเมินผล

- วัดผลจากกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายที่ปลูกแตงแคนตาลูป พืชทางเลือกแทนการทำนาว่าสามารถประกอบอาชีพโดยปลูกพืชอื่นแทนการทำนาได้
- วัดผลจากรายได้ของเกษตรกร ที่นำมาจุนเจือครอบครัว

การส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและการบูรณาการ

จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิดเห็นร่วมกับเกษตรกร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และแก้ไขไปพร้อมๆ กัน โดยมีเจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบลเป็นผู้ดำเนินการนอกจากนี้ยังมีผู้ร่วมดำเนินการ คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เพื่อความสะดวกสบายด้านสถานที่ และการประสานงานกับกลุ่มเกษตรกร องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

วิธีดำเนินการ คือการจัดเวทีชุมชน รวบรวมเกษตรกรที่มีความสนใจในการปลูกแตงแคนตาลูป พืชทางเลือกทดแทนการทำนา

ภาพกิจกรรมกลุ่มเกษตรกร